

УДК 380.8

ОЦІНКА ТУРИСТИЧНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИХ ОБЛАСТЕЙ
В СВІТЛІ МІЖНАРОДНИХ ТУРИСТИЧНИХ ПРИБУТТІВ*А.В. Кузишин, Я.О. Мариняк**Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка*

В статті об'рунтовано територіальні межі Західноукраїнського туристичного регіону, визначено чинники, які вибрано для його виділення. Пропонується розлога статистична характеристика міжнародних туристичних прибуттів в регіон. Інформація подана в розрізі обласних регіонів, Західноукраїнського регіону загалом. Проведено визначення частки району в загальноукраїнському міжнародному туристичному потоці. В публікації робляться спроби прогнозування розвитку туристичної галузі на найближчий період.

Ключові слова: міжнародні туристичні прибуття; іноземні туристи; туристичний регіон.

Вступ. У період переходу до ринкової економіки міжнародний туризм є одним із перспективних напрямків зовнішньоекономічної діяльності країни загалом і її регіонів зокрема. Територіальна близькість західноукраїнських областей до країн Європейського Союзу, наявність потенційно важливих туристсько-рекреаційних центрів, з унікальними мальовничими містами, які поєднують прикмети старовини і сучасності, відносно розвинена туристична інфраструктура, присутність значної кількості різноманітних туристичних об'єктів дозволяє говорити про необхідність акцентуації уваги в розвитку туризму на міжнародній його орієнтації.

Актуальність роботи полягає в дослідженні сучасного стану розвитку туристичної сфери та туристичної інфраструктури Західної України шляхом оцінки існуючих міжнародних туристичних потоків.

Мета. Основною метою при підготовці даної публікації послужила потреба в поглибленні і більш детальному вивченні існуючих міжнародних туристичних потоків як реакції на рівень розвитку туристичного комплексу регіону.

Постановка завдання. У відповідності до зазначеної мети визначені завдання:

- визначити та об'рунтувати просторові межі досліджуваного регіону;
- дослідити структуру міжнародних туристичних потоків в регіоні;
- проаналізувати тенденції, що властиві для міжнародних туристичних прибуттів у Західноукраїнський туристичний регіон в перше десятиліття XXI століття.
- вказати проблемні аспекти функціонування міжнародного туризму в регіоні;
- об'рунтувати перспективи розвитку міжнародного туризму Західноукраїнського регіону.

Попередній досвід. Інтерес до кількості міжнародних туристичних прибуттів в окремі країни чи їх регіони є як в вітчизняних науковців (М.П. Мальська, Н.В. Антонюк, Н.М. Ганич, І.В.

Черніна), так і низки російських (А.Ю. Александрова, О.В. Вавілова, М.Б. Біржаков, В.С. Сенін) та європейських і американських (Дж. Уокер, Нейл Тейлор, Кріс Холлоуей, Боб Вебстер) вчених. Але запропонована проблематика потребує постійного аналізу та врахування тих тенденцій, що формуються в умовах доволі різких змін в економіці держав.

Виклад основного матеріалу. Насамперед при аналізі міжнародних туристичних потоків принциповим є визначення територіальних меж території, яка аналізується. В об'рунтуванні Західноукраїнського регіону відомі підходи за спеціалізацією - демографічний, економічний, соціальний, аграрний, політичний тощо. Ми обрали об'рунтування у відповідності до існування та розвитку геопросторових частин у сфері туризму. Серед чинників розвитку регіону рушійну силу відіграють:

- природно-географічний чинник, який був та залишається одним з найголовніших на початкових стадіях формування туристичного регіону, а у подальшому - його галузеву та територіальну структуру. Основні властивості даного чинника є обсяги, склад та якість ПРП, наявність територіальних поєднань природних ресурсів, економічний стан ПРП тощо;

- праце ресурсний чинник - впливає на рівень розвитку туристичного регіону, формує його спеціалізацію, та спектр видів людської діяльності. Важливу роль відіграє як кількісна, так і якісна сторона праце ресурсного потенціалу. Варто розглядати цей чинник з позиції кількості та структури трудових ресурсів, якісної сторони праце ресурсного потенціалу, структури зайнятості.;

- чинник матеріальної бази регіону та його інфраструктури - є сукупністю матеріальних засобів регіону. З позиції туризму основними складовими цього чинника є реструктуризація господарства та інфраструктурний чинник;

- чинник географічного (економіко- та транспортно-географічного) положення регіону -

він значною мірою визначає місце регіону у національному комплексі країни і на міжнародному рівні;

- регіональна політика держави - це державне регулювання територіально суспільного розвитку та з огляду регіональної політики центром якої є регіон.

- чинник міждержавної інтеграції сприяє передусім формуванню економічних регіонів на пограниччі двох країн;

- чинник інформатизації - її роль різко зростає у розвитку туристичного регіону. Виробництво інформації, її передання, зберігання і можливості використання є чинником, який докорінно змінює обличчя регіону.

Безумовно, що в межах Західноукраїнських областей також можна провести внутрішнє районування (цю ідею закріпив ще в 2001 р. О.О. Бейдик, котрий запропонував в межах Західноукраїнського регіону виділити наступні субрегіони: 1. Галицький район (Івано-Франківська, Львівська, Тернопільська області); 2. Волинський район (Волинська та Рівненська області); 3. Буковинський район (Чернівецька область); 4. Закарпатський район (Закарпатська область); 5. Подільський район (Хмельницька область).).

Якщо оцінювати загальну туристичну привабливість Західноукраїнського туристичного регіону, варто відзначити, що з 2000 р. частка приїзду в регіон туристів невинного зростає - якщо в 2000 р. тут побувало 24,5 % туристів від загальноукраїнського їх числа, в 2004 р - 26,6 %, то в 2007 р. цей показник перевищив 61 %. Як видно з табл. 1, не в усіх областях ситуація однозначна. Так, кількість відвідувань зменшилась в Волинській та Закарпатській областях, практично не змінилась відвідування Львівської області, в решті обласних регіонів спостерігається приріст (особливо в Івано-Франківській області). Кількість туристів, обслуговуваних суб'єктами туристичної діяльності в областях Західноукраїнського регіону за 2007 рік порівняно з 2000 та 2004 роками збільшилася на 35,6 % і 61 % відповідно. Ці цифри промовисто свідчать про всезростаючий інтерес до туристичних ресурсів регіону.

Найбільша частка припадає на Івано-Франківську область - 1,3 млн. осіб, найменша - на Тернопільську область - 33 тис. осіб. Різниця між областями становить понад 1,2 млн. тис. осіб. Така широка амплітуда у відвідуваннях областей дозволяє твердити про непропорційний розвиток туристичної сфери в областях регіону.

Кількість іноземних туристів, обслуговуваних суб'єктами туристичної діяльності в областях Західноукраїнського регіону за 2007 рік порівняно

з 2000 та 2004 роками дещо зменшилася і становить 37099 осіб, що на 6024 тис. осіб менше ніж в 2000 році - 43123 тис. осіб, і на 22777 осіб менше, ніж в 2004 році - 59876 тис. осіб.

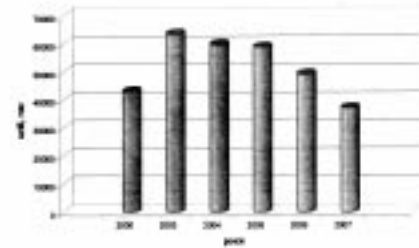

Рис. 1. Динаміка кількості іноземних туристів, обслуговуваних суб'єктами туристичної діяльності в Західноукраїнському регіоні

Привабливість Західноукраїнського регіону у повній мірі відображає загальний час перебування приїжджих. Порівняно з 2004 роком, коли кількість туроднів у регіоні становить 206 тис, у 2007 році загальний час перебування збільшився на 89 тис. туроднів або на 9 % і становив 4148 ти. туроднів.

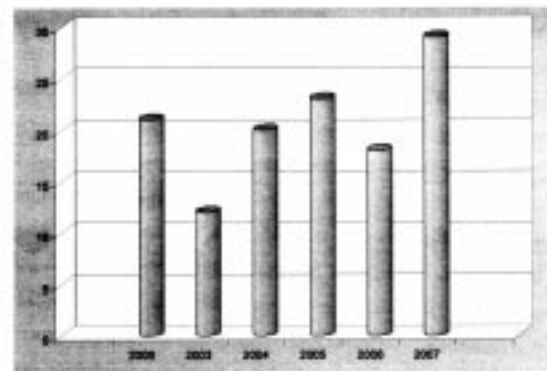

Рис. 2. Динаміка показників туроднів обслуговуваних областями Західноукраїнського регіону

Загалом спостерігається позитивна тенденція кількості туроднів в областях регіону за період 2000-2007 рр., хоча економічна стабільність в країні відобразилась на тривалості туристичних поїздок.

Важливим показником діяльності тур бізнесу є дохідність від одного туристичного прибуття. В 2007 році обсяг наданих тур послуг областями Західноукраїнського регіону порівняно з 2004 роком збільшилась на 190 млн. грн. або на 138 %. Причому найбільший приріст властивий для Івано-Франківської, Львівської та Тернопільської областей, що свідчить про серйозну увагу до туристичної сфери саме в цих областях. Загалом варто наголосити, що позитивна динаміка характерна для всіх областей регіону, а це також є ознакою туристичної орієнтації регіону.

Висновки. Розвиток регіонального туристичного бізнесу в Західноукраїнському регіоні буде сприяти створенню спеціальних малих і середніх підприємств, а також активізації і стимулюванню

Таблиця 1

Кількість туристів, обслуговуваних суб'єктами туристичної діяльності в областях Західноукраїнського регіону (за даними Державної служби туризму і курортів України), осіб

	2000	2004	2007
Україна	2013998	1890370	2863820
<i>області</i>			
Волинська	73126	57239	68687
Закарпатська	144775	66817	72970
Івано-Франківська	30104	58378	1268923
Львівська	118811	128563	117242
Рівненська	30243	46849	57780
Тернопільська	24343	37818	33092
Хмельницька	27750	44140	56793
Чернівецька	44168	61929	75758
Західноукраїнські області	493320	502733	1751242

Таблиця 2

Кількість іноземних туристів, обслугованих суб'єктами туристичної діяльності в областях Західноукраїнського регіону (за даними Державної служби туризму і курортів України), осіб

	2000	2004	2007
Україна	377871	436311	372455
<i>області</i>			
Волинська	1749	3665	5103
Закарпатська	6411	12585	8985
Івано-Франківська	3401	2559	1072
Львівська	23759	32020	9476
Рівненська	2040	2999	3685
Тернопільська	797	600	9
Хмельницька	1132	1264	752
Чернівецька	3834	4184	8017
Західноукраїнські області	43123	59876	37099

роботи цілої мережі галузей народного господарства: будівництва, торгівлі, сільського господарства, виробництва товарів народного споживання, транспорту і зв'язку, формуванню сучасної кадрової політики в регіоні і поетапному виходу регіонального туристичного бізнесу як на

загальнодержавний, так і на світовий рівень туристичних послуг. У зв'язку з цим постає завдання виявлення перспективних напрямків розвитку міжнародного туризму в Західноукраїнському регіоні.

Таблиця 3

Кількість туроднів обслуговування областями Західноукраїнського регіону (за даними Державної служби туризму і курортів України), тис.

	2000	2004	2007
Україна	12365	12587	14052
<i>області</i>			
Волинська	191	358	311
Закарпатська	755	405	298
Івано-Франківська	195	209	1501
Львівська	897	644	898
Рівненська	93	200	270
Тернопільська	106	176	183
Хмельницька	153	206	295
Чернівецька	223	329	392
Західноукраїнські області	2613	2527	4148

Таблиця 4

Обсяг наданих туристичних послуг в областях Західноукраїнського регіону (за даними Державної служби туризму і курортів України), тис. грн.

	2000	2004	2007
Україна	803600,7	2138724,8	5455997,4
<i>області</i>			
Волинська	4627,3	13419,0	24191,9
Закарпатська	10519,7	17989,1	28461,6
Івано-Франківська	6468,5	16980,0	54727,5
Львівська	28985,7	57841,0	123685,6
Рівненська	2415,2	9523,0	22321,4
Тернопільська	2247,1	5001,0	15192,9
Хмельницька	3346,4	13801,0	30430,1
Чернівецька	9319,3	17060,0	29012,9
Західноукраїнські області	67929,2	137813,1	328023,9

Список використаної літератури:

- Кузишин А.В. Оцінка туристичної привабливості регіонів України для іноземного туризму // Наукові записки. Серія: Географія. - Тернопіль, 2009. - № 2. - С. 76-79.
- Кузишин А.В. Сучасні тенденції в'їзного іноземного

- туризму в Україні // Вісник наукових досліджень. - № 12. - Тернопіль: Редакційно-видавничий відділ Галицького інституту ім. В. Чорновола, 2009. - С. 140-142.
- Туризм в Україні: Статистичний збірник. - К.: Державний комітет статистики, 2008. - С. 70-73.

4. Черніна І.В. Міжнародний туризм як фактор соціального розвитку України: регіональний аспект. Автореф. ... канд. геог. наук. - Донецьк, 2000. -22 с.

5. Халловой Дж.К., Тейлор Н. Туристический бизнес: Пер. с 7-го англ. изд. -К.: Знання, 2007.-798 с.

Оценка туристической привлекательности западноукраинских областей в свете международных туристических прибытий. В статье определено территориальные границы Западноукраинского туристического региона, обозначено условия, которые выступают определяющими для его выделения. Предлагается широкая статистическая характеристика международных туристических прибытий в регион. Информация предлагается на уровне областных регионов а также Западноукраинского региона в целом. Проведено определение доли района в общеукраинском международном туристическом потоке. В статье делаются попытки прогнозирования развития туристической сферы на ближайший период.

Ключевые слова: международные туристические прибытия; иностранные туристы; туристический регион.

The value tourist attractiveness Western Ukraine in light of International Tourist Arrivals. The article justified the territorial limits of West Ukraine tourist region, identified factors that are selected for its selection. A vast statistical characteristics of international tourist arrivals to the region. Information provided in terms of provincial regions, the West Ukraine region in general. A Definition of the area creating the international tourist flow. In the publication attempts to predict the development of tourism industry in the near future.

Key words: International tourist arrival, foreign tourists, tourist area.